

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۱۰) قانون آئین دادرسی دادگاههای
عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹»

دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت:

۱۰۵

شماره چاپ:

۱۰۶

تاریخ چاپ:

۱۳۸۷/۵/۷

مقابله با اطاله دادرسی و کاستن از مراحل دادرسی از جمله اهداف اصلی برنامه‌های توسعه قضایی در سال‌های اخیر اعلام شده است. ماده واحده پیشنهادی نیز که متضمن تلق رسیدگی مراجع غیردادگستری به عنوان رسیدگی نخستین است با این هدف تنظیم شده است.

صرف نظر از اشکالات مبنایی به نظر می‌رسد فضای تقنینی ماه‌های اخیر ضرورت تصویب ماده واحده را به نحو قابل ملاحظه‌ای تقلیل داده است لذا با توجه به توضیحات ذیل رد لایحه پیشنهاد می‌شود:

اولاً: عدم حضور قاضی در ترکیب برخی از کمیسیون‌ها و هیئت‌ها یا عدم ضرورت نظر موافق قاضی عضو کمیسیون یا هیئت با تصمیم متخذه از نظر شرعی و اصول قانون اساسی منشأ اشکالات عدیده است و شورای محترم نگهبان به کرات این نوع رسیدگی‌ها را غیرشرعی اعلام کرده است. در نتیجه عموم و اطلاق ماده واحده که متضمن تلق رسیدگی‌های غیرشرعی به عنوان رسیدگی بدوی است خلاف شرع و قانون اساسی است.

ثانیاً: اصولاً تقسیم رسیدگی‌های قضایی به نخستین و تجدیدنظر ناظر به مرجع قضایی واحد است نه دو مرجع با ماهیت و صلاحیت ذاتی متفاوت. به نظر می‌رسد پیش‌بینی امکان اعتراض به تصمیمات مراجع غیردادگستری در یک مرحله یا دومرحله تابعی از پیچیدگی موضوع و ترکیب هیئت‌ها و کمیسیون‌های رسیدگی‌کننده است و اصلح آن است که بدون تعرض به تقسیم کلاسیک صلاحیت محاکم دادگستری به بدوی و تجدیدنظر تعیین تکلیف هر مورد به قانون مربوط محول شود.

ثالثاً: به نظر می‌رسد پایان دادن به اختلاف نظر و تشتت آرا در باب اجباری بودن صلاحیت شوراهای حل اختلاف از انگیزه‌های اصلی پیشنهاددهندگان ماده واحده بوده است، لکن با توجه به تصویب لایحه شوراهای حل اختلاف و تعیین تکلیف مرجع اعتراض به آرای قاضی شورا و قطعی اعلام شدن رأی دادگاه عمومی، موجبی برای طرح مسئله در ماده واحده باقی نمانده است.

رابعاً: رسیدگی به شکایت از تصمیمات برخی کمیسیون‌ها و شوراهای صلاحیت دیوان عدالت اداری است و به موجب قانون جدید دیوان عدالت اداری رسیدگی در این مرجع یک مرحله‌ای است. وانگهی شمارش این قبیل مراجع در تبصره پیشنهادی که مربوط به آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی است نامناسب است.

نتیجه

با توجه به مراتب فوق پیشنهاد می‌شود به جای تصویب یک قاعده کلی در خصوص هیئت‌ها و کمیسیون‌های اداری، پس از تصویب آیین دادرسی دیوان عدالت اداری که اکنون در دولت مطرح است دست‌اندرکاران دستگاه قضایی با بررسی موردی قوانین در خصوص مراحل مختلف رسیدگی به شکایت از آرا و تصمیمات کمیسیون‌ها و هیئت‌ها اصلاحات جزئی پیشنهاد کنند.

شماره مسلسل:

۲۴۰۹۱۶۸

تاریخ انتشار:

۱۳۸۷/۶/۹